

VERSLAG

Werkconferentie BMC Statushouders in het Sociaal Domein

Het begin van een reeks 'Kenniskaravaan
Statushouders'

Op 6 april 2017 organiseerde BMC in Utrecht een werkconferentie over statushouders in het Sociaal Domein. Bij deze conferentie waren ongeveer 70 gemeenten aanwezig en diverse vertegenwoordigers van het Rijk en overige landelijke organisaties zoals het COA. Het was een bijzondere en zeer inspirerende bijeenkomst waarin de praktijkervaringen op zowel lokaal, regionaal en landelijk niveau met elkaar zijn gedeeld. BMC heeft aangekondigd om het Landelijk Onderzoek naar Statushouders bij gemeenten jaarlijks te gaan herhalen. De resultaten van dit eerste onderzoek kunnen worden beschouwd als nulmeting. Verder is met de gemeenten en de overige aanwezigen afgesproken om Regionale KennisKaravaans (Leerkringen) te organiseren zodat gemeenten op regionaal niveau met elkaar ervaringen en kennis kunnen uitwisselen. BMC heeft aangegeven hiervoor het initiatief te nemen en de geïnteresseerde gemeenten op korte termijn hierover te informeren. Hieronder volgt een beknopt verslag van de conferentie op 6 april j.l.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de integratie van statushouders. Zij moeten de taal leren en daarnaast hebben gemeenten de zorg voor het aanbieden van huisvesting, onderwijs, zorg en participatie van de nieuwkomers. Een fikse taak, die elke gemeente op eigen wijze invult.

BMC heeft onderzoek gedaan onder gemeenten over de aanpak en organisatie van de integratie van statushouders. De resultaten van het onderzoek zijn gedeeld tijdens de conferentie. Naast de presentatie van het onderzoek door BMC werden in drie workshops handvatten aangereikt om in de gemeentelijke praktijk werk te maken van de integratie van statushouders.

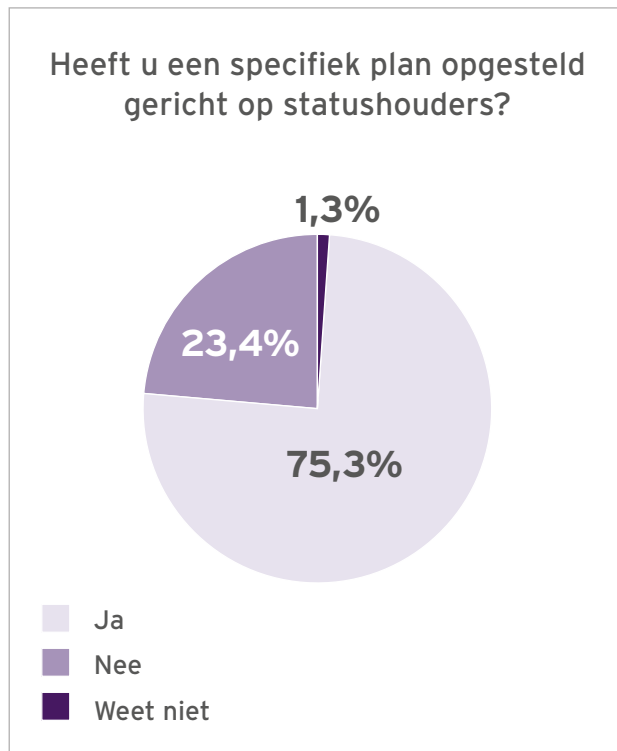
Gemeentelijke Scan Statushouders

Mohammed Essafi, partner bij BMC was de dagvoorzitter. Ook gaf hij een presentatie over de belangrijkste resultaten van de Gemeentelijke Scan Statushouders. Dit onderzoek dat jaarlijks herhaald wordt, maakt inzichtelijk wat de voortgang is van de integratie van vluchtelingen op het gebied van wonen, zorg, werk en onderwijs. Ook geeft het een goed beeld van wat het gemeentelijk beleid is op onderdelen als arbeidsmarkt, jeugdhulp en Wmo.

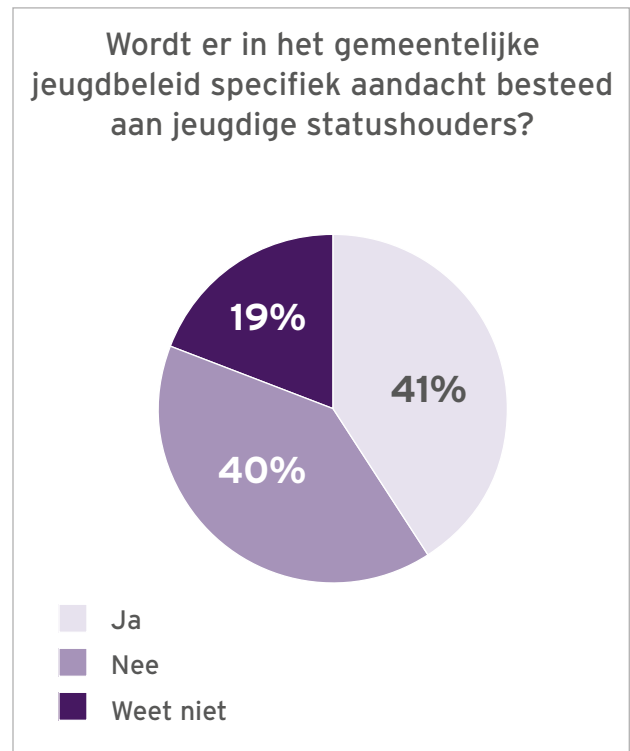

Uit het onderzoek blijkt dat ongeveer 25% van de gemeenten geen specifiek plan heeft gericht op statushouders. Ook blijkt dat 40% van de gemeenten in hun jeugdzorgbeleid geen specifieke aandacht heeft voor statushouders. Verder blijkt dat ruim 80% van de gemeenten goed samenwerkt met het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen om statushouders naar betaald werk toe te leiden. Hieronder worden de genoemde resultaten weergegeven:

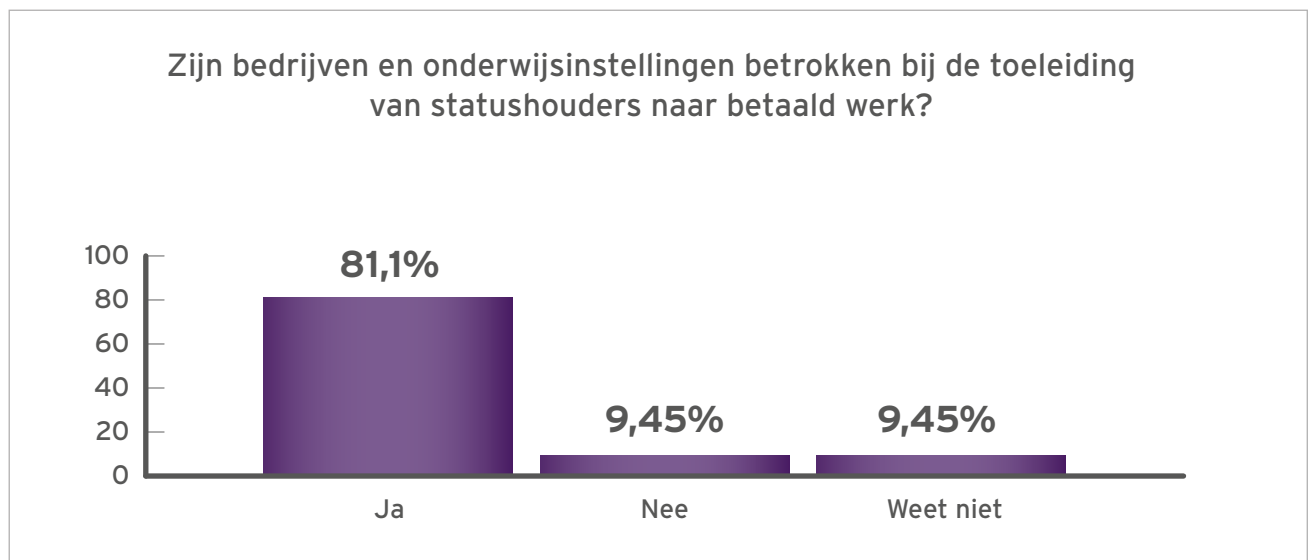
Specifiek plan: 25% geen specifiek plan voor Statushouders

Jeugdzorg: 40% geen aandacht voor statushouders in het jeugdzorgbeleid

Toeleiding naar betaald werk: ruim 80% gemeenten werkt samen met onderwijs en bedrijfsleven

Keynote Janet Helder COA, bestuurslid Uitvoering

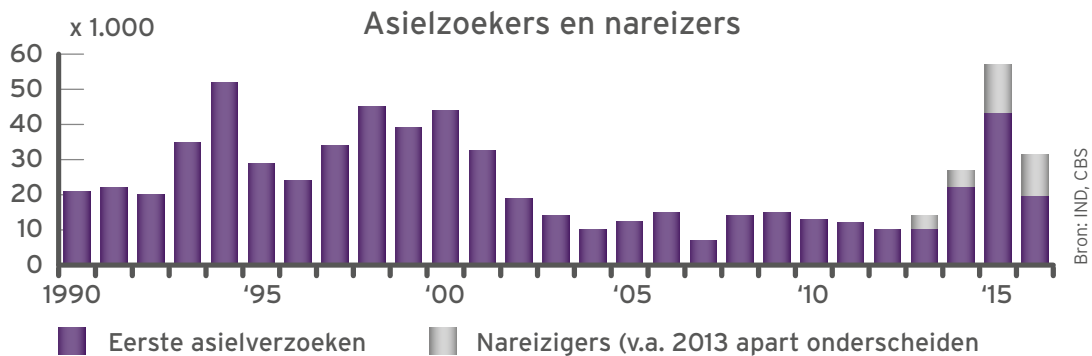
Janet Helder, bestuurslid bij het COA vertelde hoe het COA samenwerkt met gemeenten bij de maatschappelijke begeleiding van vluchtelingen. In Nederland zijn 68 opvanglocaties waar met veel aandacht activiteiten georganiseerd worden voor ruim 23.000 bewoners. Samen met partners, gemeenten en VluchtelingenWerk Nederland (VWN) ontwikkelt het COA een passend aanbod aan werken en activiteiten. Het COA begeleidt de statushouder naar het wonen, leven en werken in de Nederlandse maatschappij en bereidt hen voor op de arbeidsmarkt. Hiervoor heeft het COA een periode van 4 à 5 maanden. Ook deelt het COA informatie over bewoners met Divosa en met gemeenten via diverse ICT-systemen die recent met elkaar verbonden zijn. De regiocoördinatoren brengen vraag en aanbod van vacatures bijeen, op basis van de informatie die het COA aanlevert. Aan de hand van interessante praktijkvoorbeelden vertelde Janet hoe het COA de bewoners begeleidt naar participatie en integratie.

Keynote Leon Noorlander Ministerie Sociale Zaken en Werkgelegenheid, verantwoordelijk voor Werk en Integratie Vluchtelingen

Leon Noorlander vertelde wat het Ministerie van SZW doet voor gemeenten bij de opvang van vluchtelingen.

Hij onderbouwde zijn betoog met relevante statistieken en liet zien dat Nederland in oktober 2015 een piek had voor wat betreft het aantal eerste asielaanvragen (10.000) en de nareizigers (bijna 2.000).

In Europees verband blijkt dat Nederland in januari-september 2016 per 1.000 inwoners 0,87 eerste aanvragen heeft verwerkt. In vergelijking met Duitsland is dat erg weinig; Duitsland had 8,07 aanvragen per 1.000 inwoners.

Eerste asielaanvragen in Europese Unie 2016 (januari t/m september in aantallen)

Land	Aantal	Aantal per 1.000 inwoner
Duitsland	662.680	8.07
Oostenrijk	34.580	3.97
Malta	1.380	3.20
Griekenland	30.495	2.83
Hongarije	26.875	2.73
Luxemburg	1.490	2.59
Cyprus	1.920	2.26
Zweden	22.295	2.26
Bulgarije	14.280	2.00
Italië	85.050	1.40
België	13.680	1.21
Frankrijk	61.830	0.93
Denemarken	5.290	0.93
Nederland	14.775	0.87
Finland	4.665	0.85
Totaal Europese Unie-28	1.038.810	2.04

Het Rijk ondersteunt de gemeenten bij de integratie van statushouders. Dit doen zij o.a. door meer geld beschikbaar te stellen voor inburgering, verhoging budget maatschappelijke begeleiding en extra geld voor de uitvoering van de Participatiewet. Daarnaast heeft het Rijk een systeem van screening ontwikkeld en wordt gewerkt aan een kansrijke koppeling tussen statushouders en arbeidsmarkt-regio's. Er zijn 35 regio-coördinatoren aangesteld voor het benutten van de 'waardevolle' wachttijd.

Workshops

Na het plenaire gedeelte vonden drie workshops plaats. Een beschrijving van de belangrijkste conclusies uit de drie workshops vindt u hieronder.

1. Statushouders en arbeidsmarkt

Peter Donders, Chantelle Rodgers en Ayla Murad (BMC)

Deze workshop ging over de kansen, uitdagingen en hoe men met elkaar tot goede oplossingen kan komen in de begeleiding van statushouders naar de arbeidsmarkt. Uit de reacties van de aanwezigen blijkt dat het een thema is dat binnen veel gemeenten leeft. De belangrijkste vraag in de workshop is: hoe stellen we de arbeidswaarde van de statushouders vast?

Conflictsituatie inburgering en participatie

Peter Donders van BMC stelt vast dat er een conflict-situatie bestaat tussen inburgering en participatie. Het blijkt erg moeilijk te zijn om statushouders aan het werk te krijgen en de slagingspercentages zijn laag. Na een gesprek met de zaal constateert Peter dat statushouders

de mogelijkheid moeten krijgen om taallessen te volgen en tegelijkertijd te werken. De oplossing zit vooral in het maken van goede afspraken met de taalaanbieders.

Toegang tot de arbeidsmarkt

Statushouders hebben conform Europese regelgeving in Nederland vrije toegang tot de arbeidsmarkt, en dus tot dezelfde voorzieningen die de toegang tot de arbeidsmarkt regelen als Nederlandse werkzoekenden. Dit houdt in dat het participatiebudget ook beschikbaar is om statushouders aan het werk te krijgen.

Door dit dossier hoeven gemeenten en participatie-coaches niet helemaal opnieuw te beginnen met het bepalen van de arbeidswaarde van de statushouder. De aanwezigen constateren echter dat de dossiers lang niet altijd beschikbaar zijn of onvoldoende informatie bevatten.

De arbeidswaarde van de statushouder: onderwijs

Veel statushouders hebben reeds scholing gehad en werkervaring opgedaan in het land van herkomst. De moeilijkheid is het bepalen van de waarde daarvan voor onze arbeidsmarkt? Het advies van BMC tijdens de workshop: maak meer gebruik van de instrumenten van Nuffic en SBB om diploma's te waarderen.

Belangrijk om te weten is dat zij geen stempel geven maar enkel een advies. Toch kan dit advies een goed uitgangspunt vormen voor werk c.q. verdere scholing. Wel moet in het achterhoofd worden gehouden dat onderwijsinstellingen uiteindelijk altijd zelf bepalen over toelating. Daardoor moeten statushouders vaak van begin af aan starten met een studie en kunnen ze niet tussentijds instromen. Dat werkt vaak demotiverend. Het is daarom wenselijk dat onderwijsinstellingen, gemeenten en werkgevers meer gaan denken over betere en snellere instroommogelijkheden in het onderwijs en over op maat gerichte competentieontwikkeling waardoor snellere doorstroom naar de arbeidsmarkt mogelijk wordt. Dit vraagt ook van onderwijsinstellingen meer flexibiliteit wat ook zijn effect heeft op de curricula.

De arbeidswaarde van de statushouder: De Migranten EVC

De Erkenning van Verworven Competenties (EVC) is een goed instrument om ook statushouders op weg te helpen naar werk c.q. scholing. Het EVC maakt inzichtelijk wat de ervaringen, vaardigheden en capaciteiten zijn van statushouders. Werkgevers, gemeenten en onderwijs kunnen hiermee de arbeidswaarde en de (werk)ervaring van de statushouder beter op waarde schatten waardoor er voor de statushouder een goed startpunt wordt gecreëerd van waaruit verder gewerkt kan worden.

.....

2. Workshop: Aanpak Sociale Wijkteams: ook voor integratie statushouders?

Wiebrand Top en Abassin Nessar (BMC)

Deze workshop ging over de Samenhang tussen aanpak en principes Sociale wijkteams en de gemeentelijke aanpak voor integratie van statushouders. Welke lessen zijn er te trekken voor de aanpak van integratie statushouders in Sociale wijkteams?

Balans in (draag)kracht, capaciteit en maatwerk

Er kunnen lessen getrokken worden uit aanpak van Nederlandse overheden bij de instroom van politieke vluchtelingen in begin jaren '90. De BMC adviseur Abassin Nessar, lid van Expertisegroep Integratie en Participatie van BMC, schetste wat de persoonlijke ervaringen waren van zijn ouders als gevolg van het toenmalig uitgevoerd beleid. Maatwerk richting de statushouder, integraal werken en rekening houden met draagkracht en draaglast van de statushouder waren niet van toepassing. De statushouders kregen of ontvangen nog steeds een bijstandsuitkering ondanks de hoge en relevante opleidingsachtergronden die ze hadden genoten in hun land van herkomst. Dit heeft veelal geleid tot een negatieve spiraal van gezondheidsklachten en stilstand of achteruitgang van integratie. De focus van de workshop was dat deze onbedoelde negatieve gevolgen preventief ondervangen kunnen worden wanneer gemeenten de integratie van statushouder beter laten aansluiten bij de lokale aanpak van de sociale wijkteams.

Uit onderzoek blijkt dat in landen met goede sociale voorzieningen als Scandinavië, Nederland en België het aandeel oud-vluchtelingen die een betaalde baan hebben het laagst is. Er zou goed onderzocht moeten worden op landelijk en gemeentelijk niveau welke mechanismen binnen dit systeem de participatie belemmert. Deelnemers van de workshop komen op dit punt met elkaar overeen dat er meer gekeken moet worden naar de (draag)kracht van statushouders; kijken wat statushouders en hun omgeving zelf kunnen en daar het aanbod op aansluiten.

Samenwerking binnen de keten en casusregie

Maatwerk leveren kan als er sprake is van casusregie. Veel sociale wijkteams zijn inmiddels gewend om op casusniveau passend aanbod te leveren/een passend plan op te stellen. Er is één casushouder die integraal mogelijkheden zoekt, op de verschillende domeinen de regelingen kent en toepast. Hij/zij kent de ketenpartners binnen het sociaal domein ook goed en is dan ook de schakel voor de cliënt en de professionals. (Gezinnen van) statushouders waarvan we weten dat het uitzonderlijke en (wellicht) moeilijke gevallen zijn, zouden ook op deze manier begeleid moeten worden: ontschot, één aanspreekpunt/casushouder en één plan. Aandachtspunt hierbij is wel dat niet alleen de zware casussen aan bod komen/(onevenredig) veel aandacht opeisen, ook 'makkelijk(ere)' casussen behoeven aandacht.

Verbinding met voorliggend veld en andere (maatschappelijke) partners

Er liggen tot slot veel kansen in het (preventief) voorliggend veld en samenwerking met (maatschappelijke) partners als we de integratie van statushouders willen bevorderen. Er zijn veel verenigingen (bv. sport- of cultuurverenigingen) die activiteiten willen organiseren voor statushouders en ook bedrijven zijn vaak bereid om trajecten aan te bieden aan statushouders. Betrek deze partners bij het integratieproces van statushouders en onderzoek wat mogelijk is. Daarvoor kan het opstellen van een 'sociale kaart' nuttig zijn. Ook dit is vergelijkbaar met de aanpak van sociale wijkteams.

3. Workshop: Gezondheidsbevordering van statushouders en nieuwkomende vluchtelingen in gemeenten

Martine Weber (BMC) en Ismail Simsek (Pharos)

Er is geen blauwdruk voor 'de' statushouder of voor de gezondheidsbevordering van 'de' statushouder. Het ondersteuningsprogramma 'Gezondheid Statushouders' ondersteunt gemeenten vraaggericht en praktisch bij het organiseren van een integrale en preventieve aanpak rondom welzijn, vitaliteit en gezondheid van statushouders. Daarbij is het niet de bedoeling dat gemeenten iets nieuws opzetten, maar dat ze dit beleid incorporeren in bestaand welzijns- en gezondheidsbeleid en beleid van andere domeinen. Een onderdeel van dit programma, dat een samenwerking is tussen OTAV (VNG/Rijk), Pharos en GGD GHOR Nederland, het kennisdelingsprogramma 'Gezondheid en Vitaliteit Nieuwkomers', wordt uitgevoerd onder regie van Pharos in samenwerking met GGD GHOR

Nederland. Tijdens deze workshop zijn onderdelen van dit kennisdelingsprogramma door Pharos gedeeld en heeft discussie plaatsgevonden aan de hand van stellingen en het uitwisselen van ervaringen.

Gezondheidsrisico's

De meeste statushouders die in de gemeente komen wonen, beschikken over een grote veerkracht. De groep die nu instroomt is relatief jong en gemotiveerd om een actieve bijdrage te leveren aan de Nederlandse samenleving. Hoe de gezondheid zich ontwikkelt is afhankelijk van een aantal factoren waaronder preventie in brede zin en de mogelijkheid om te participeren. Er is een aantal gezondheidsrisico's waar we alert op moeten zijn. Diabetes en overgewicht vormen een gezondheidsrisico, evenals roken en middelengebruik. Goede toegang tot preventie en zorg en aandacht voor voeding, bewegen en andere leefstijlfactoren kunnen de ontwikkeling hiervan positief beïnvloeden. Psychische klachten komen begrijpelijkerwijs tegen het licht van wat mensen hebben meegemaakt, ook vaker voor dan gemiddeld in Nederland.

Concrete handvatten

Tijdens de workshop zijn vier concrete handvatten voor gemeenten meegegeven:

1. Statushouders wegwijs maken in de gemeente en in de gezondheidszorg;
2. Regie en ketensamenwerking rond de gezondheid van statushouders;
3. Betrek statushouders bij de plannen en uitvoering van uw (gezondheids)beleid;
4. Zorg dat de gemeente op de hoogte is van de aantallen statushouders die recent in de gemeente zijn komen wonen en de aantallen van de statushouders die daar de komende tijd komen wonen.

Discussiepunten

In de discussie kwamen diverse onderwerpen aan bod. Het ging allereerst over de kosten van de tolkentelefoon, die niet vergoed worden, maar wel hoog kunnen oplopen. Een ander discussiepunt was de rol van sleutelfiguren; actieve sleutelfiguren kunnen een vertaalslag maken tussen wat de specifieke doelgroep (nieuwkomers maar ook oudkomers) nodig heeft vanuit de achtergrond van de nieuwkomen en hoe dit werkt in Nederland. Tot slot is gesproken over de dossieroverdracht van het COA. Aanleiding was een vraag over huiselijk geweld. Het COA maakt geen gebruik van de landelijke verwijsindex. Dit houdt in dat bij een dossieroverdracht, eventuele huiselijk geweld meldingen niet meegenomen worden. Een oplossing hiervoor zou zijn dat het COA nummer gekoppeld wordt met het BSN nummer, zodra de statushouder hierover beschikt. Hier wordt al aan gewerkt.

Dit was een globale schets van de resultaten van het onderzoek van BMC en de discussies die tijdens de conferentie op 6 april 2017 zijn gevoerd.

➤ MEER INFORMATIE & CONTACT

Heeft u vragen of interesse in de regionale Kennis-Karavaans die BMC gaat organiseren op het terrein van de Statushouders en wilt u zich hiervoor inschrijven? Neem dan contact op met Mohammed Essafi, partner BMC.

Dit kan via telefoonnummer (033) 496 52 00 of per e-mail: mohammedessafi@bmc.nl.

Kijk voor meer informatie ook eens op onze website www.bmc.nl

MOHAMMED ESSAFI
PARTNER
mohammedessafi@bmc.nl